

Санківський В.В.

слухач,

*Академія Державної пенітенціарної служби,
(психолог відділу СВІПР, лейтенант)*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

З огляду на системну кризу сучасного суспільного розвитку, спектр загроз українській державності у зв'язку з війною на Сході, виклики і загрози, пов'язані з вірусною небезпекою, постає потреба в захисті фундаментальних національних цінностей, задекларованих Конституцією України та визначених законодавством України – забезпеченні прав та свобод людини, територіальній цілісності і суверенітету, миру і безпеки, верховенства права тощо.

Шляхи вдосконалення державної політики у сфері національної безпеки повинні бути спрямовані на протидію викликам та загрозам, які впливають на національні інтереси, та враховувати сукупність чинників, що визначають політичні, воєнні, економічні та інші спроможності держави, а також бути прогнозованими.

Успіх політики держави щодо забезпечення національної безпеки України визначальною мірою залежить не тільки від того, настільки однозначно сформульовані й сприймаються суспільством і міжнародною спільнотою її цілі, а від чіткого розуміння вибраних шляхів, засобів та способів їх досягнення. З огляду на викладене очевидно, що політика національної безпеки принципово залежить від вибору концептуального підходу щодо її забезпечення [1, с. 74].

Ситник Г.П. наголошує про необхідність широкого погляду на розробку та впровадження політики національної безпеки України. По-перше, проблема забезпечення безпеки будь-якої країни охоплює не тільки традиційно воєнні, а й політичні чинники, проблеми історичної та національної ідентифікації, проблеми демократизації та стабільності окремих держав, формування дружніх міждержавних відносин тощо. По-друге, процеси, які відбулися в останні десятиріччя, показали безперспективність багаторічної і виснажливої конфронтації у відносинах між країнами. По-третє, стає все очевиднішим, що Україні не варто повторювати у національному розвитку шлях, який уже пройшли

інші країни, а її політика національної безпеки має бути спрямована на освоєння сучасних форм організації національної з урахуванням як власної історичної спадщини, так і глобалізаційних тенденцій, які потребують творчого осмислення та врахування в практиці державної політики. По-четверте, більш небезпечним для української незалежності стає політичний, економічний, культурний, інформаційний тиск з боку інших держав. По-п'яте, набули рис міжнародного характеру такі загрози міжнародній стабільності, як тероризм, контрабанда наркотиків, організована злочинність [2, с. 9].

Для підвищення ефективності забезпечення національної безпеки в Україні має використовуватися система прогнозування у цій сфері. Прогнозні сценарії, які будуються на основі аналізу рівня загроз, стану національної безпеки і ефективності сектору безпеки і оборони, мають передбачати, зокрема, визначення порядку дій у кризових ситуаціях, який би комплексно об'єднував заходи політичного, воєнного, економічного, інформаційного та іншого характеру [3, с. 48].

Впровадження обґрунтованої і чіткої системи стратегічного аналізу, прогнозування і планування у сфері державної політики щодо забезпечення національної безпеки в Україні дозволить забезпечити: реалізацію запланованих заходів в умовах динамічних змін зовнішнього середовища, своєчасне і адекватне реагування на реальні та потенційні загрози національній безпеці, ефективне використання ресурсів органів і сил сектору безпеки і оборони, взаємозв'язок з іншими видами загальнодержавного планування і прогнозування, відповідність між пріоритетністю завдань у сфері забезпечення національної безпеки і у відповідності документів стратегічного планування держави стандартам країн ЄС.

Водночас досвід інших країн свідчить, що проблеми забезпечення національної безпеки, потребують ґрунтового наукового аналізу й мають розглядатися ще на стадії свого зародження, а технологія розробки концепцій, доктрин, стратегій тощо, які відображають відповідні управлінські рішення, мають інтегрувати всі можливості держави і базуватися на надійних теоретичних засадах. Це дозволяє здійснити системний аналіз проблемних питань, які виникають в процесі державного управління у сфері національної безпеки та обґрунтувати раціональні варіанти вибору шляхів, засобів та способів реалізації державної політики в цій сфері [4].

Необхідно також підкреслити, що перевагу в державній політиці щодо організації національної безпеки мають держави, здатні миттєво

реагувати на зовнішні зміни, швидко адаптуватися до нових викликів та загроз. В цих умовах державні рішення потребують стратегічного мислення, науково-аналітичного забезпечення в підготовці необхідних управлінських рішень. Технологія розробки концепцій, доктрин, стратегій тощо, які відображають відповідні управлінські рішення щодо забезпечення національної безпеки мають інтегрувати всі можливості держави і базуватися на надійних теоретичних засадах. Це дозволить здійснити системний аналіз проблемних питань, які виникають в процесі державного управління у сфері національної безпеки та обґрунтувати національні варіанти вибору шляхів, засобів та способів їх вирішення.

У цілому, для підвищення загального рівня національної безпеки країни необхідним є формування та реалізація відповідного механізму державного управління. Він являє собою систему заходів організаційного, економічного й правового характеру, орієнтованих на запобігання виникненню загроз національній безпеці та містить такі складові: проведення комплексного незалежного моніторингу економіко-суспільного стану з метою ідентифікації, прогнозування та недопущення загроз національній безпеці; встановлення гранично допустимих значень соціально-економічних індикаторів, недотримання яких викликає нестабільність і конфлікти; впровадження заходів на загальнодержавному рівні стосовно ідентифікації й недопущення виникнення загроз зовнішнього й внутрішнього походження, що є критичними для національної безпеки [5, с. 148].

Разом з цим, з метою вдосконалення стратегічних документів з питань забезпечення національної безпеки потрібно дотримуватись ключових принципів, що характерні для провідних демократичних країн та які є ключовою умовою реалізації національних інтересів, зокрема:

- пріоритет прав і свобод людини та громадянина;
- законність та верховенство права;
- розмежування повноважень та відповідальності між суб'єктами забезпечення національної безпеки;
- адекватне і своєчасне реагування на потенційні та реальні загрози з метою захисту національних інтересів;
- дотримання міжнародного права та виконання міжнародних зобов'язань.

Список використаних джерел:

1. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження : монографія. Київ : НІСД, 2001. 240 с.
2. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) : Підручник. Київ : НАДУ, 2012. 544 с.
3. Кулик В., Полтораков А. Проблемы обеспечения национальной безопасности Украины. Київ : Центр исследований проблем гражданского общества, 2010. 12 с.
4. Акімова Л.М. Теоретичні основи державного управління розвитком національної безпеки. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1210> (дата звернення: 09.11.2020).
5. Рубан А.В. Державне управління у сфері національної безпеки України : дис. канд. наук. з держ. управл.: 25.00.05. Харків, 2019. 256 с.

Фоміна О.О.

магістр,

Запорізький національний університет

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМИ СПІЛЬНОТАМИ

Проблема взаємодії органів місцевого самоврядування з представниками національних меншин та національно-культурними спільнотами у поліетнічній Україні є однією з найбільш складних, проте не нових для нашої держави. Усе таким же актуальним є питання про дієві механізми взаємодії органів місцевого самоврядування з національно-культурними спільнотами, спрямованої на інтеграцію їх представників у політичному, економічному, культурному і соціальному житті країни.

При визначенні механізмів такої взаємодії у першу чергу необхідно спиратися на правову базу, яку забезпечують міжнародні документи, зокрема Лундські рекомендації про ефективну участь національних меншин у суспільно-політичному житті (вересень 1999), Люблянські рекомендації щодо інтеграції різноманітних суспільств (листопад 2012) та інші.